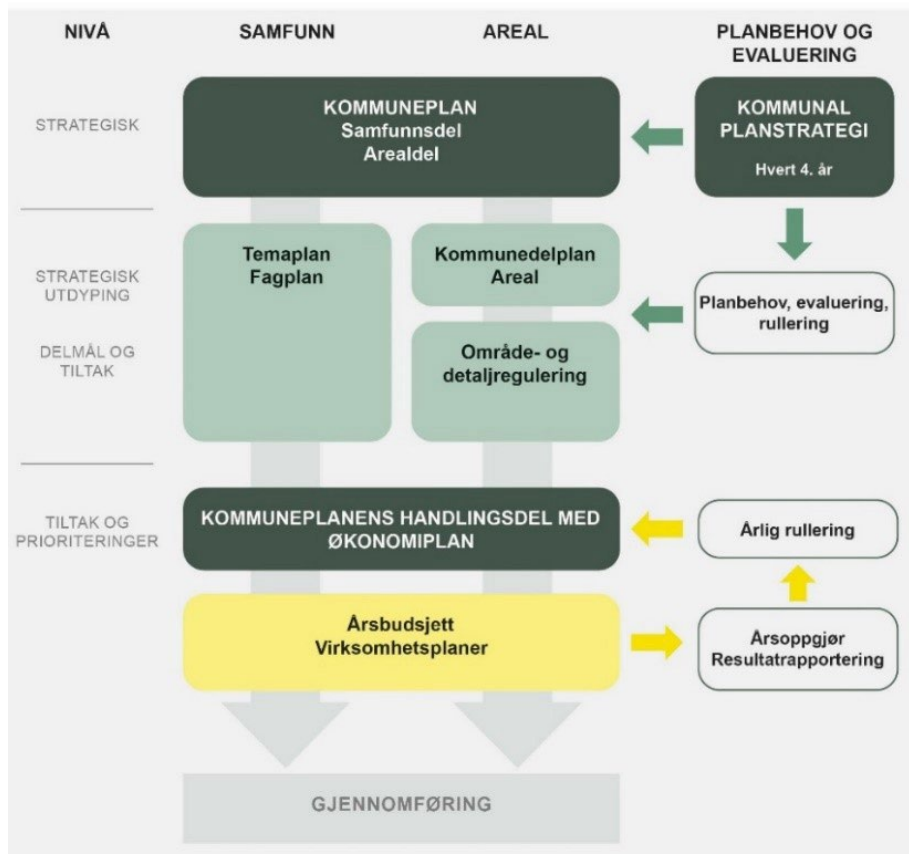

Forklaring av det kommunale plansystemet i Råde kommune

Kommunenes plansystem er i dag bygget opp med bakgrunn i plan- og bygningslovens system med kobling til økonomiplanleggingen etter kommuneloven med handlingsplan og årsbudsjett. Plansystemet med ulike typer planer og sammenhengene mellom dem er illustrert i figur 1. De ulike plannivåene er forklart i dette dokumentet.

Figur 1 Det kommunale plansystemet (KS kommuneplanlegging).

Nivå 1 Kommuneplanen

Kommuneplanen er den viktigste lovpålagte planen i kommunen. Dette er kommunens overordnede styringsinstrument og består av en samfunnsdel med langsiktig arealstrategi og en arealdel. Kommuneplanen skal gi rammer for utvikling av Råde-samfunnet og forvaltningen av arealressursene. Kommuneplanen utarbeides for en periode på 12 år og rulleres normalt hvert fjerde år.

I **samfunnsdelen** fastsetter kommunestyret de langsiktige utviklingsmålene for kommunen. Samfunnsdelen danner grunnlaget for kommunens øvrige planer. I langsiktig arealstrategi beskrives kommunens viktige prinsipper som skal ligge til grunn for beslutninger om arealdisponering.

Arealdelen skal vise hvordan kommunen ønsker å disponere arealene i kommunen til ulike formål og med det bidra til å realisere målene i samfunnsdelen. Arealdelen er juridisk bindende.

Nivå 2 Kommunedelplaner og andre strategiske planer

Kommunedelplaner og kommunale strategiplaner er overordnede planer og virkemidler knyttet til større geografiske eller tematiske områder. Kommunedelplaner og kommunale strategier følger opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel, eller konkretiserer arealbruk for et bestemt område.

Felles for kommunedelplaner og kommunale strategiplaner er at de følger opp og detaljerer samfunnsdelens målilde, og vedtas av kommunestyret. Planene utarbeides med et 12-års perspektiv, i utgangspunktet med rullering hvert fjerde år. Planer på dette nivået skal bidra til og er koblet opp til en eller flere av kommuneplanens tre satsningsområder. Eventuelle forslag til nye mål kan utredes i utarbeidingen av planene og dette vil i så fall gi innspill til revisjon av målene i kommuneplanen og økonomiplan med handlingsprogram.

Områdeplaner og detaljreguleringer

Det er to typer reguleringsplaner; områderegulering (her også kalt områdeplaner) og detaljregulering. Områdeplaner skal gi nødvendig områdeavklaringer der kommunen ser behov for dette, mens detaljregulering er en plan for gjennomføring av bygge- og anleggstiltak, flerbruk og vern. Detaljregulering skal brukes for å følge opp kommuneplanens arealdel og områderegulering. Kommuneplanens arealdel kan utdypes i kommunedelplaner, som enten kan gjelde geografisk avgrensede deler av kommunen, eller bestemte temaer, for eksempel kulturminnevern. Arealplanleggingen styres etter plan- og bygningsloven.

Kommunedelplaner

Kommunedelplaner er juridisk og prosessuelt forankret i plan - og bygningsloven med krav om å lage planprogram etter plan- og bygningslovens bestemmelser § 11-4. Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha et planprogram (§4-1):

- som beskriver formål og hvilke hovedspørsmål og innhold planarbeidet tar opp, planprosess og medvirkning, aktuelle strategiske valg
- sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet, og gjøres elektronisk tilgjengelig på nett. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker.
- Kommunedelplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal inneholde en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn, jf. § 4-2 andre ledd.
- Fastsettes av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere myndigheten i samsvar med kommunelovens regler.

Strategiske planer/temaplaner

Strategiske planer vil normalt være på samme nivå som en kommunedelplan og vise til føringer og prinsipper samt retning for ønsket utvikling og vedtas av kommunestyret. Kommunale strategiplaner utarbeides når det er vurdert som mindre hensiktsmessig å følge opp de relativt omfattende prosesskravene etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Dette kan gjelde når temaer, interessegrupper og medaktører er klart begrenset og definerte.

- Omfang av medvirkning vurderes etter kva som er oppgaven.
- Endringer av målene utredes eventuelt i forbindelse med utarbeidelse av planene og dette vil i så fall gi innspill til revisjon av målene i kommuneplanen, kommunedelplan og

handlingsprogrammet.

- Ansvar for oppfølging og evaluering av planen skal avklares.
- Behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag og innhenting av informasjon vurderes.
- Det bør utarbeides en handlingsdel/tiltaksdel til kommunal strategiplan.
- Strategiske planer vedtas av kommunestyret.

Nivå 3 Økonomiplan og handlingsprogram

Økonomiplan for Råde samler kommuneplanens handlingsdel, 4-årig økonomiplan og årsbudsjett i ett og same dokument. Økonomiplanen med handlingsprogram viser hvordan kommunedirektøren skal følge opp kommuneplanen, og viser til kva kommunen prioriterer de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål.

Handlingsplan/tiltaksdel til strategiske planer/temaplaner

Strategiske planer kan ha en handlingsdel/tiltaksdel. Mange fagfelt er i rask endring, og et slikt dokument vil fange opp nye ideer til løsninger basert på samfunnsutviklingen, oppdatert forskning, teknologiutvikling, nye tilskuddsordninger, mm. Dette kan være et levende dokument hvor det løpende kan legges inn forslag til tiltak.

Handlingsplaner/tiltaksdelene kan fungere som et godt medvirkningsdokument for kommunen og for de folkevalgte, og være et grunnlag for prioritering av utvalgte tiltak som finansieres og inngår i Økonomiplanen.

- Handlingsplanene bør ha en faglig vurdering av kriterier for prioritering slik at en har et grunnlag for å velje hvilke som skal inn i neste års handlingsprogram og/eller virksomhetsplanen.
- Handlingsplaner som vedtas som en del av Økonomiplanen bør være tydelige på hvilke tiltak det er mulig å gjennomføre i neste handlingsprogramperiode.
- Handlingsplaner som det kreves finansiering for å gjennomføre må få avsatt midler i Økonomiplanen.

Nivå 4 Administrative fag- og virksomhetsplaner og kunnskapsgrunnlag

Alle kommunens virksomheter skal hvert år utarbeide en virksomhetsplan for sin virksomhet, og denne skal oppdateres løpende. Mål, strategier og oppdrag frå kommuneplanen, temaplaner og økonomiplanen følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Fagplaner er faglig avgrensede planer som baseres på relevante mål i de overordnede planene. Innenfor de ulike fag- og tjenesteområdene er overordnede krav om planer og strategier for utvikling av tjenestene. I tillegg er det behov for å konkretisere overordnede kommunale planer slik at de ulike målene og strategiene kan operasjonaliseres innenfor de enkelte tjenesteområdene.

Kommunale tilstandsrapporter og kunnskapsgrunnlag benyttes når kommunen vil ivareta kunnskapsproduksjon og ønsker å fastsette meir detaljerte føringer, retning og ønsket utvikling for et politikkområde, på et meir detaljert nivå enn kommunale strategiplaner. Slike rapporter og kunnskapsgrunnlag utarbeides når kommunen vil drøfte og belyse en sak innenfor fagområder som er viktige for utvikling av kommunen utan at det knyttes til forslag til mål, strategier eller tiltak.

- Fagplaner, virksomhetsplaner, kunnskapsgrunnlag, rapporter tas til orientering av kommunestyret.

Lovpålagte oppgaver

Det er fleire lovpålagte oppgaver som alle kommuner skal ivareta i hver valgperiode. For eksempel:

- Alkoholpolitisk handlingsplan (alkoholloven)
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse med plan for oppfølging (sivilforsvarsloven)
- Overordnet beredskapsplan (sivilforsvarsloven)
- Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen (Helseoversikten) (folkehelseloven)